

Den næste Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Dansk-Islandsk Forbundslov.

(Forslaget findes i Tillæg C.Sp. 103).

Forslaget sattes til Forhandling.

Statsministeren (Zahle): Det Forslag til Dansk-Islandsk Forbundslov, som jeg skal have den Ære at anbefale til det høje Landsting, er i den foreliggende Skikkelse vedtaget af Altinget med 37 Stemmer mod 2 og af Islands Vælgerbefolkning med over 12 000 Stemmer mod ca. 900 — det endelige Resultat foreligger ikke, fordi Naturbegivenheder, som er foregaaet paa Island, har gjort det umuligt at faa Resultatet fra Afstemningen i nogle ganske faa Sogne. Endelig er Forslaget vedtaget af det danske Folketing med 100 Stemmer mod 20. Det maa saaledes siges at være meget stærke Kræfter, der anbefaler Forslaget til det høje Landstings velvillige Behandling.

Forslaget har været underkastet en saa udførlig Drøftelse i det høje Folketing, at jeg ikke tror, at jeg behøver at komme ind paa en vidtløftig Begrundelse af det og navnlig ikke paa en Udredning af hele det statsretlige Forhold mellem Island og Danmark. Men det maa vel være min Pligt, naar jeg skal anbefale nærværende Forslag til det høje Landsting, kort at gennemgaa det og ledsage Gennemgangen af Forslaget med nogle faa Bemærkninger.

Forslagets 1ste Kapitel indeholder i § 1 den Bestemmelse, at „Danmark og Island er frie og suveræne Stater, forbundne ved fælles Konge og ved den i denne Forbundslov indeholdte Overenskomst“. Deri, at Island her erkendes at være en suveræn Stat, ligger, at Island maa have Ret til at føre sit eget Flag. Derved, at det bestemmes, at Landene er „forbundne ved fælles Konge og ved den i denne Forbundslov indeholdte Overenskomst“, siges det klart, at det Forhold, som agtes etableret, ikke er en ren og skær og blot og bar Personalunion, men er foruden en Kongeforbindelse mellem de to Folk tillige en Forbindelse, der indeholder de reelle Tilknytningspunkter, hvorom denne Forbundslov træffer Bestemmelse. Det bestemmes endvidere, at „i Kongens Titel er begge Staters Navne optagne“. Der vil altsaa, naar denne Lov

er vedtaget, være at gøre en Forandring i Kongens Titel.

§ 2 foreskriver, at „Tronfølgen er den i Tronfølgeoven af 31. Juli 1853 Art. I og II fastsatte. Tronfølgen kan ikke ændres uden begge Staters Samtykke“. I det første Punktum gentager Forbundsloven den Bestemmelse, som vi paa dette Punkt har i den danske Grundlov, og ændrer altsaa intet i denne, men gentager den tværtimod. At der tilføjes, at „Tronfølgen kan ikke ændres uden begge Staters Samtykke“, er ikke i Strid med den danske Grundlov, men, naar det er vedtaget, kun en Bestemmelse, som giver det Løfte, at saa længe denne Ordning mellem de to Lande bestaar, kan det med Bestemthed forventes, at vi ikke vil ændre vor Grundlov paa dette Punkt, uden at det ogsaa faar Tilslutning fra Islands Side.

§ 3 bestemmer: „De for Danmark nu gældende Bestemmelser med Hensyn til Kongens Religion, hans Myndighed og Kongemagtens Udøvelse i Tilfælde af Kongens Sygdom, Umyndighed eller Ophold udenfor begge Stater skal ogsaa være gældende for Island.“ — § 4 foreskriver, at „Kongen kan ikke uden Danmarks Rigsdags og Islands Altings Samtykke være Regent i andre Lande“. Der har et Øjeblik været paastaaet herhjemme, dog ikke i Rigsdagen, at dette, at man tilføjer, at ogsaa Altingets Samtykke kræves, for at Kongen skulde kunne være Regent i andre Lande, skulde være i Strid med den paagældende Bestemmelse i Danmarks Riges Grundlov, som kun stiller *Rigsdagens* Samtykke op som nødvendig Betingelse. Men det er jo ganske klart, at den paagældende Bestemmelse i den danske Grundlov ikke er udtømmende, og at der derfor aldeles ikke er nogen Strid mellem den danske Grundlov og nærværende Forbundslov paa dette Punkt.

§ 5 bestemmer, at „hver af Staterne for sig træffer Bestemmelse om Statsydelse til Kongen og Kongehuset“. Denne Bestemmelse er noget forskellig fra, hvad der var foreslaaet i Kommissionsbetænkningen af 1908; men det kan jo være lige saa rimeligt, at Island bidrager sin Part til dette.

Kapitel II indeholder først en § 6, som bringer i Forslag, at „danske Statsborgere nyder paa Island i enhver Henseende lige Ret med de paa Island fødte islandske Statsborgere og omvendt“. Til denne Bestemmelse har der været knyttet forskellige Betragtninger. Det er klart